

Rutte ontmoet in perscentrum Nieuwspoord lezeressen van Libelle. Ze mochten hem alles vragen. Terugkerend thema werd de zorg. FOTO INGE VAN MILL

Na de kritische vragen volgen de selfies

REPORTAGE Premier oogst vooral veel bewondering bij Libelle-lezeressen

Nicole Besselink
DEN HAAG

Nee, een abonnement op de *Libelle* heeft Mark Rutte niet. Maar bij zijn schoonzus pakt hij het damesblad wel eens voor de strips. Vooral 'Jan, Jans en de kinderen' leest hij graag, al vindt hij het jammer dat Jan Kruis is gestopt met tekenen.

De premier vertelt het voor een zaal vol nieuwsgierige *Libelle*-lezeressen. Deze maandagmiddag heeft hij een uur in zijn agenda geblokkeerd om met hen te spreken. "Ik kan toch nog wel tot vijf over één door, toch", vraagt hij halverwege via de microfoon aan zijn voorlichter. Er is veel animo voor het gesprek, de kapstok in het Haagse perscentrum Nieuwspoord hangt vol kleurige sportjacks, jassen met bloemetjesdessin en bonte sjaals. De tafels met lege appeltaartschoteltjes zijn goed bezet. Zodra Rutte rond het middaguur de zaal binnenwandelt, komen de eerste mobieltjes uit de tassen. Dit is een moment om vast te leggen.

De vragen gaan alle kanten op. Of Rutte wil regelen dat de lantaarnpalen op doorgaande wegen wat feller gaan schijnen. "Zal ik uitzoeken", zegt Rutte. Wat je moet als je op je 65ste niet meer mag werken, maar tot je 67ste moet wachten op je pensioen. "Wilt u doorwerken",

vraagt Rutte. "Graag", zegt de vrouw. "Sinds vrijdag werken we daar aan."

Over werk gesproken. Anneke Simons (30) uit Herkenbosch, die werkt aan een sociale woonkamer annex cadeauwinkel, wil weten hoe Rutte sociaal ondernemen aantrekkelijker maakt. De premier: "Ik ben niet van de afdeling 'daar is weer een subsidiepot'. Maar als je zegt: 'Mark, als je in de buurt bent, kom dan eens langs', dan kan ik dat doen." Hilariteit in de zaal, maar Simons wisselt na afloop wel gegevens uit.

Terugkerend thema is de zorg. Een moeder met een meervoudig gehandicapte zoon vertelt hoe moeilijk het is om voor hem te zorgen. Ze kan 'onze Bram' zo in een zorginstelling plaatsen, maar daarvoor is hij 'veel te leuk'. "Om te beginnen heb ik waanzinnig groot respect voor wat je doet", zegt Rutte. "We gaan kijken of daar nog een gat in de wet zit, want je bespaart de overheid wel geld door zelf voor Bram te zorgen."

"U bent de kampioen in feelgoodgesprekken", bitst een ander. "Maar iedereen ziet de hervormingen in de ouderenzorg met angst tegemoet. Dat neem ik u en het kabinet kwalijk." Rutte wacht een applausje af voor hij reageert. "Ik vind het geen gekke vraag of familie iemand

kan helpen. We kunnen dat niet verplichten, maar wel vragen."

"In Denemarken ging het ook niet meteen goed", mompelt Hennie Maat (61) uit Rijswijk als het over de decentralisatie van zorgtaken gaat. "Alles heeft z'n aanloop nodig." Hoewel ze niet op de VVD stemt, bewondert ze de premier. "Ik

'Knap dat hij altijd een antwoord paraat heeft, ook nu hij niet onder politici is'

'U bent kampioen in feelgoodgesprekken'

vind het knap dat hij altijd een antwoord paraat heeft, ook nu hij niet onder politici is. Hij is heel toegankelijk." Dan staat Rutte onder applaus op om de zaal weer te verlaten. Stapvoets, want velen spreken hem nog even aan. Een paar keer slaat hij zijn arm om een schouder voor een selfie. Verderop wrijft hij een wat oudere vrouw amicaal over de schouders. Minuten later glundert ze nog.

Een vrolijke premier Mark Rutte tijdens het *Libelle* Nieuwscafé.

'Vraagstelling van keshulp heeft impact'

Digitale stemhulpen als StemWijzer of Kieskompas zijn in verkiezingstijd razend populair. Onderzoekers van de Universiteit Utrecht en de Universiteit van Amsterdam, onder wie Naomi Kamoen, doen daar sinds 2012 onderzoek naar. Vanmiddag presenteren ze in Utrecht enkele resultaten.

Wat zijn de belangrijkste resultaten van het onderzoek?

"We hebben gezien dat stemhulpgebruikers vergeleken met niet-stemhulpgebruikers over het algemeen hoogopgeleid, jong, en vaker man dan vrouw zijn. Binnen de groep van gebruikers zijn er drie typen te onderscheiden. Allereerst zijn er de 'checkers'. Zij weten best veel van politiek en vinden het leuk om een stemhulp in te vullen. Ze willen nog meer te weten komen. Daarnaast zijn er de 'seekers', die niet weten op wie ze moeten stemmen. Ze gebruiken de stemhulp om een keuze te maken. Tot slot heb je de 'doubters'. Zij weten ook niet op wie ze zullen stemmen, maar anders dan de seekers zijn ze cynisch over de politiek. Ze weten nog niet of ze wel gaan stemmen."

Zijn er verschillen te zien tussen landelijke verkiezingen en de Utrechtse gemeenteraadsverkiezingen van 2014?

"Absoluut. Bij de landelijke verkiezingen was 60 procent van de stemhulpgebruikers een checker, 30 procent een seeker en 10 procent een doubter. Bij de gemeenteraadsverkiezingen lag dat anders. De groep gebruikers bestond toen voor ongeveer 20 procent uit checkers, voor 70 procent uit seekers en 10 procent doubters. Het geeft aan dat mensen tijdens lokale verkiezingen veel meer op zoek zijn naar informatie en keuzehulp."

Wat viel er nog meer op?

"De bouwers van dit soort sites moeten zich bewust zijn van de formulering van de vragen. Als de kop boven de vraag meer links georiënteerd is, geeft men soms een linkser antwoord, dan als er een rechtse kop boven staat. Ook hebben we bijvoorbeeld ontdekt dat mensen vaker 'geen mening' invullen als de vraag overeenkomt met de status quo. Wanneer het bijvoorbeeld gaat over de luchtkwaliteit, zou je in de kieswijzer niet 'De meest vervuilende auto's moeten in de binnenstad worden toegelaten' als stelling moeten opnemen. Dan denkt men 'Hè, dat is nu toch ook al zo? Ik vul maar 'geen mening' in.'"

De kiezer is te manipuleren?

"In theorie wel. Maar wij willen er vooral op wijzen dat de vraagstelling van invloed is op de gegeven antwoorden."

Is dat geen open deur?

"Wij onderzoeken als eersten of hoe het formuleren van vragen in stemhulpen uitmaakt. Er is al veel bekend over reguliere vragenlijsten, maar stemhulpen zijn anders. Mensen zijn gemotiveerd om ze in te vullen en de politieke impact is veel groter." ISABEL BANEKE